

[Főoldal](#) > ... > [Jogi Lépések Indítása](#) > [Az EU És a Tagállamok Igazságszolgáltatási Rendszerei](#) > [A Tagállamok Igazságszolgáltatási Rendszere](#) > Belgium

A tagállamok igazságszolgáltatási rendszere

Tartalomszolgáltató:

Belgium

Belgium

Ebben a részben áttekintést talál a bíróságok szervezetéről.

Az igazságszolgáltatás szervezete – bírósági rendszer

A belga jogrendszer polgári jogi hagyományokkal rendelkező rendszer, amely a bírák által alkalmazott és értelmezett kodifikált jogszabályok összességéből áll.

Belgiumban a bíróságok felállítása kizárólagos szövetségi hatáskör.

Alapelvek

A belgiumi bírósági rendszer bemutatása előtt célszerű áttekinteni néhány, az igazságszolgáltatás szervezetére vonatkozó alkotmányos és általános alapelvet.

Az Alkotmány a törvényhozó és a végrehajtó hatalom mellett létrehozta a bíróságok által gyakorolt igazságszolgáltató hatalmat. A bíróságok így a többi alkotmányos hatalmi ággal együtt független hatalmat jelentenek.

Az igazságszolgáltató hatalmat az alkotmányos és törvényi rendelkezéseknek megfelelően a bíróságok gyakorolják. Az igazságszolgáltató hatalom feladata az ítélezés. Az ítélezés során a jogot alkalmazza: dönt polgári jogi jogvitákban, a jogsértést elkövető személyekre pedig a büntetőjogot alkalmazza. Megkülönböztetjük az alsóbb és felsőbb szintű bíróságokon ítélező bírákat (*la magistrature assise/de zittende magistratuur*, vagyis „ülő” bírák) és a lényegében ügyészégi feladatokat ellátó Államtanács Hivatalban dolgozó bírákat (*la magistrature debout/de staande magistratuur, ministère public/openbaar ministerie*, „álló” bírák, avagy a *parquet/parket*, ahogy a tárgyalóterem ügyészeknek fenntartott részét nevezik).

Az Alkotmány 144. és 145. cikkének rendelkezései értelmében a polgári jogi tárgyú jogviták kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartoznak, és – a törvény által meghatározott kivételektől eltekintve – a bíróságok hatáskörébe tartoznak a politikai jogokkal kapcsolatos jogviták is.

Bíróságot, illetve ítélet meghozatalára jogosult egyéb szervet kizárólag törvény alapján lehet létrehozni. A belga alkotmány 146. cikke értelmében sem rendkívüli bíróságok, sem ilyen bizottságok nem hozhatók létre, bármi legyen is az elnevezésük.

A bírósági tárgyalások nyilvánosak, amennyiben ez nem jelent veszélyt a közrendre és a közérkölcsekre; ha igen, azt a bíróság határozatban állapítja meg (az Alkotmány 148. cikkének (1) bekezdése). A tárgyalások nyilvánosságának elve lehetővé teszi az igazságszolgáltatás átláthatóságát.

Minden ítéletnek tartalmaznia kell a meghozatalának alapjául szolgáló indoklást. Az ítéleteket nyilvánosságra kell hozni (az Alkotmány 149. cikke). Az Alkotmány, valamint a polgári perrendtartás (*Code Judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) 780. cikke által előírt indokolási kötelezettség azt jelenti, hogy a bíróságnak válaszolnia kell a felek

indítványaiban szereplő ténybeli és jogi érvekre. Az indokolásnak mindenre kiterjedőnek, egyértelműnek, pontosnak és kielégítőnek kell lennie. Az ítéletek indokolásának kötelezettsége az igazságszolgáltatás függetlenségéhez hasonlóan biztosítékot jelent a jogalanyok számára az esetleges önkényes intézkedéssel szemben, és lehetővé teszi számukra, hogy az indokolás alapján eldöntsék, hogy benyújtanak-e fellebbezést a fellebbviteli bírósághoz vagy a Semmitőszékhez (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*).

Az Alkotmány 151. cikkének (1) bekezdése biztosítja, hogy a bírák bírói tisztségük ellátása során, valamint az Államtanácsi Hivatal az egyes esetekben lefolytatott nyomozások és büntetőeljárások során függetlenséget élvezzenek, az illetékes miniszter ugyanakkor jogosult a büntetőeljárásokat elrendelni és büntetőpolitikai tárgyú kötelező iránymutatásokat kiadni, ideértve a nyomozási és büntetőeljárás politikát is.

A bírákat az Alkotmány 151. cikkének (4) bekezdése alapján – a törvény által meghatározott feltételekkel és módon – a király nevezi ki.

A bírák élethosszig tartó kinevezést kapnak. A törvény által meghatározott életkorban nyugdíjazzák őket, és szintén a törvény által meghatározott nyugellátásban részesülnek. A bírákat csak ítélettel lehet a tisztségüktől megfosztani, vagy felfüggeszteni. Egy bíró áthelyezése csak új kinevezéssel és a bíró beleegyezésével lehetséges (az Alkotmány 152. cikke). Az Államtanácsi Hivatal tisztviselőit is a király nevezi ki és hívja vissza (az Alkotmány 153. cikke).

Az igazságszolgáltatási rendszer tagjainak illetményét a törvény határozza meg (az Alkotmány 154. cikke).

A bírák nem fogadhatnak el a kormánytól fizetett tisztséget, hacsak nem ellenszolgáltatás nélkül látják el azt, és ha az nem jár a törvényben meghatározott összeférhetetlenséggel (az Alkotmány 155. cikke).

A bíróságok típusai

Belgium öt nagy bírósági zónára tagolódik a következő öt fellebbviteli bíróságilletékességi területének megfelelően: Brüsszel, Liège, Mons, Gent és Antwerpen.

Ezek a zónák bírósági kerületekre (*arrondissements judiciaires*) tagolódnak, amelyek mindegyikében működik egy-egy elsőfokú bíróság (*tribunal de première instance*). Belgiumban összesen 12 bírósági kerület van. A brüsszeli bírósági kerületben két elsőfokú bíróság működik: egy holland és egy francia nyelvű.

Ezenfelül a bírósági kerületekben 9 munkaügyi bíróság (*tribunaux du travail*) és 9 kereskedelmi bíróság (*tribunaux de commerce*) is található.

A kerületeket bírósági körzetekre (*canton judiciaire*) oszthatjuk, amelyek mindegyikében egy-egy békebíróság (*justice de paix*) működik. Belgium területén 187 bírósági körzet található.

Mind a tíz tartomány és a Brüsszel fővárosi közigazgatási kerület is rendelkezik egy-egy esküdtbírósággal (*cour d'assises*). Az esküdtbíróság nem állandó bíróság. Csak akkor hívják össze, ha egy vádlottnak meg kell jelennie előtte.

Az eljáró bíróság típusát a jogsértés természete és súlyossága, a jogvita természete, valamint a szóban forgó összegek nagysága határozza meg.

Bizonyos esetekben a jogvita természete határozza meg, hogy mely bíróságnak kell eljárnia. Szomszédjogi jogvitákban például a békebíróság, a házasság felbontásával kapcsolatban pedig az elsőfokú bíróság rendelkezik hatáskörrel. Más esetekben a felek minősége a meghatározó szempont. A vállalkozók közötti jogviták a legtöbb esetben a kereskedelmi bíróság elé kerülnek.

A hatáskörrel rendelkező bíróság típusának meghatározása után ki kell jelölni az ügy vizsgálatának helyét.

Polgári ügyekben az alperes lakóhelye szerinti bíróságon, a szerződéskötés helye szerinti bíróságon vagy a szerződés teljesítési helye szerinti bíróságon kell keresetet indítani.

Büntetőügyekben a jogsértés elkövetésének helye szerinti bíróság és a gyanúsított tartózkodási helye vagy feltételezett tartózkodási helye szerinti bíróság egyaránt illetékes. Jogi személyek esetében a társaság székhelye és telephelye szerinti bíróság jár el.

A bíróságok és a bírósági hierarchia

A rendes bíróságok hierarchikus rendszerben épülnek fel. A bíróságok szerkezete a következő:

4 SEMMÍTŐSZÉK		
3 Fellebbviteli bíróságok	Munkaügyi fellebbviteli bíróságok	Esküdtbíróságok
2 Elsőfokú bíróságok	Munkaügyi bíróságok	Kereskedelmi bíróságok
1 Békebíróságok	Rendőrbíróságok	

Az alsóbb fokú bíróságok ítéleteinek megnevezése *jugements/vonnissen*. A fellebbviteli bíróságok, munkaügyi fellebbviteli bíróságok, esküdtbíróságok és a Semmítőszék ítéleteinek megnevezése *arrêts/arresten*.

A polgári bíróságok elsősorban a természetes személyek és jogi személyek közötti magánjellegű jogvitákkal foglalkoznak.

A büntetőbíróságok célja, hogy a büntetendő cselekmények elkövetőit a törvény által előírt büntetésekkel (büntőnbüntetés, közmunka, pénzbüntetés stb.) sújtsa.

Előfordul, hogy az egyik fél nem ért egyet a bíróság ítéletével. A peres felek, illetve bizonyos esetekben harmadik felek új ítélet meghozatala érdekében többféle jogorvoslattal élhetnek. Kétféle jogorvoslati eljárást különböztetünk meg: a rendes jogorvoslati eljárást és a rendkívüli jogorvoslati eljárást.

A rendes jogorvoslati eljárás két típusa ismert: a kifogás (*opposition/oppositie*) és a fellebbezés (*appel/hoger beroep*).

A kifogás lehetővé teszi az alperes számára, hogy az ítélettel szemben kifogást emeljen. Ebben az esetben az ügyet az ítéletet meghozó bíróság újratárgyalhatja.

A fellebbezés jogát – bizonyos korlátozott számú ügytől eltekintve – minden érdekelt fél gyakorolhatja. Az elítéltek, a kártérítési igényt benyújtó félnek, a felperesnek, az alperesnek vagy az Államtanácsi Hivatalnak lehetősége van arra, hogy az ügyet újratárgyalják. A fellebbezést minden esetben az első ítéletet meghozó bíróságnál magasabb szintű bíróság bírálja el.

A következő táblázat áttekintést ad a fellebbezés tárgyát képező ítéletet meghozó bíróságtól függően a fellebbezések alapján eljáró bíróságokról:

Ítélet		Fellebbezés
Békebíró	polgári ügyek kereskedelmi ügyek	Elsőfokú bíróság (polgári ügyszak) Kereskedelmi bíróság
Rendőrbíróság	büntetőügyek polgári ügyek	Elsőfokú bíróság (büntetőbíróság) Elsőfokú bíróság (polgári bíróság)
Munkaügyi bíróság		Munkaügyi fellebbviteli bíróság
Elsőfokú bíróság		Fellebbviteli bíróság
Kereskedelmi bíróság		Fellebbviteli bíróság

Másodfokon a bírák (az elsőfokú bíróság vagy a fellebbviteli bíróság bírái) második és egyben utolsó alkalommal érdemben megvitatják az ügyet, és végső fokon döntést hoznak. A feleknek azonban továbbra is van lehetőségük semmisségi kérelem (*pourvoi en cassation/cassatieberoep*) előterjesztésére.

Az említett rendes jogorvoslati eljárásokon kívül tehát léteznek „rendkívüli” jogorvoslati eljárások, amelyek közül a legfontosabb a semmisségi kérelem. Az e kérelem alapján lefolytatott eljárás nem minősül harmadfokú bírósági eljárásnak. A Semmítőszék nem a tényállást, hanem a jogszabályok betartását vizsgálja.

Az előbbieken említett bíróságokon kívül a bíróságoknak két további típusa is létezik Belgiumban. Ezek az ellenőrző szerepet betöltő bíróságok az Államtanács (*Conseil d'Etat/Raad van State*) és az Alkotmánybíróság (*Cour Constitutionnelle/Constitutionele Hof*). Az Államtanács felső szintű közigazgatási bíróság, amely a közigazgatást ellenőrzi. Olyan beadványok esetében jár el, amikor az állampolgár úgy ítéli meg, hogy egy közigazgatási szerv nem tartotta tiszteletben a törvényeket. Az Alkotmánybíróság szerepe az, hogy biztosítsa a törvények, rendeletek és rendelkezések alkotmánynak való megfelelését, és felügyelje a hatáskörök hatóságok közötti megfelelő megosztását.

Jogi adatbázisok

[A belga bírósági portál](#) hozzáférést biztosít többek között az ítéletekhez, a jogszabályokhoz és a Hivatalos Közlönyhöz (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*).

Ingyenes-e az adatbázisokhoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázishoz való hozzáférés ingyenes.

Kapcsolódó linkek

[Szövetségi Igazságügyi Szolgálat](#)

■ Last update: 28/07/2022

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.